

Žaža, Stanislav

Některé případy česko-německého syntaktického izomorfizmu ve světle ruštiny

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 2006, vol. 55, iss. A54, pp. [101]-107

ISBN 80-210-4014-9

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/100048>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

STANISLAV ŽAŽA

NĚKTERÉ PŘÍPADY ČESKO-NĚMECKÉHO SYNTAKTICKÉHO IZOMORFIZMU VE SVĚTLE RUŠTINY

1. Při konfrontačním zkoumání ruštiny s češtinou nalézáme řadu mezijazykových diferencí v různých jazykových rovinách (sr. např. Zimek 1996, Žaža 1999 aj.). V oblasti morfosyntaxe jsou to mimo jiné rozdíly ve vyjádření vztahu slovesa a jeho závislého členu, ať již jde o vztah rázu objektového, nebo adverbialního. Ruština tu při takové konfrontaci často působí jako reflektor, který osvětlí, že mnohé jevy, jimiž se čeština od ruštiny liší, jsou izomorfní s jevy v němčině. Tento izomorfismus je ovšem pochopitelný při mnohaleté historické koexistenci češtiny a němčiny. V ruštině se německý vliv mohl uplatnit jen v nesrovnatelné míře, a to v podstatě jen ve sféře slovní zásoby.

2. Jedním jevů, které nás zajímají, je např. rozdílné využití genitivu partitivního v ruštině a v češtině. Některé případy jsou v obou slovanských jazycích shodné: patří k nim mj. genitiv po reflexivních slovesech s předponou *na-/на-*, odvozených od sloves tranzitivních, např. *napít se vody* – *напиться воды*, *načíst se detektivek* – *начитаться детективов*, *naposlouchat se pohádek* – *наслушаться сказок*, podobně *napéct buchet* – *напечь пирожков*, *okusit zmrzliny* – *попробовать мороженого* a n. j.). V ruštině je však genitiv partitivní běžný i po jiných slovesech: v konstrukcích jako např. *дай мне хлеба*, *подлейте молока в кофе*, *прибавить сахару*, *прибавить газу*, *я принёс детям конфет*, kde čeština neurčitou (zpravidla malou) míru něčeho vyjádří buď lexikálně, pomocí kvantifikátoru: *dej mi kousek chleba*, *přilijte trochu mléka do kávy*, *přidat kostku cukru*, nebo pomine vyjádření míry vůbec: *přidat plyn*, *přinesl jsem dětem bonbony* – vše shodně s němčinou: *gib mir ein Stückchen Brot*, *gießen Sie mir ein wenig Milch in den Kaffee*, *einen Würfel Zucker zugeben*, *Gas geben*, *ich brachte den Kindern Bonbons*.

3. Genitiv nalézáme v ruštině také po slovesech vyjadřujících snahu nebo možnost nabýt něčeho nebo naopak zbavit se něčeho (abstraktního), např. *хотеть всего доброго*, *искать правды*, *просить разрешения*, *ждать случая*, *жаждать славы* × *избегать ошибок*, *беречься простуды*, *лишиться сознания*, *лишиться наследства*.. Čeština se tu někdejšího genitivu zřekla ve prospěch akuzativu (zřídka jiného pádu) nebo pádu předložkového, a to zase ve

shodě s němčinou, sr. *chtít všechno dobré* – *alles Gute wollen*; *hledat pravdu* – *die Wahrheit suchen*; *prosít o dovolení* – *um Erlaubnis bitten*; *čekat na příležitost* – *auf die Gelegenheit warten*; *prahnout po slávě* – *nach Berühmtheit schmachten*; *vyhýbat se chybám* – *Fehler vermeiden*; *chránit se před nachlazením* – *sich vor Erkältung hüten*; *ztratit vědomí* – *Bewusstsein verlieren*; *přijít o dědictví* – *ums Erbe kommen*. Nicméně se proti němčině český genitiv ve shodě s ruštinou zachoval po slovesech uvedeného významu s předponou *do-*, např. *domáhat se svého práva* – *домогаться своего права* × *sein Recht fordern*; *dosáhnout svého cíle* – *добиться своей цели* × *sein Ziel erreichen*; *dotknout se plotu* – *коснуться забора* × *den Zaun berühren* a také v několika jiných případech: *stranit se přátel* – *сторониться друзей* × *die Freunde meiden*; *bát se otce* – *бояться отца* × *sich den Vater / vor dem Vater fürchten*.

4. Soumrak genitivu *záporového* v češtině vysvětluje německým vlivem K. Hausenblas (1958). Naproti tomu P. Trost (1963) uvádí, že se tento genitiv zachoval ve slovinštině, ač ta byla historickým vlivem němčiny také zřetelně zasažena. V. Kostomarov (1994) zjišťuje, že se akuzativ místo genitivu v posledních 15–20 letech šíří i v ruštině, a to nejen po záporu, ale i po slovesech typu *ждать, хотеть* (sr. jeho příklady *Не нарушайте дисциплину*; *Это то, что ждет народ и чего хочет*). Celkové odumírání genitivu ve prospěch akuzativu, popř. předložkového pádu, je však příznačné i pro němčinu, sr. Schulz-Griesbach 1967, 328: *der Hilfe / die Hilfe entbehren, des Trostes / den Trost bedürfen*.

5. Pokud jde o využití *dativu*, je nejcharakterističtějším případem česko-německého izomorfizmu to, že se v obou jazycích dativu běžně užívá po slovesech majících jak význam «dávat», např. *poslat příteli dopis* – *dem Freund einen Brief schicken*, *otec daroval synovi počítač* – *der Vater hat seinem Sohn einen Computer geschenkt*, tak i význam «brát», např. *vzít dítěti zápalky* – *die Zündhölzer dem Kind wegnehmen*; *ukradli mu kufr* – *man hat ihm seinen Koffer gestohlen*; *zabavit jmění neoprávněnému dědici* – *dem unbefugten Erben das Vermögen beschlagnahmen*. Naproti tomu v ruštině je dativ možný jen při významu «dávat», kdežto při «brát» je na jeho místě spojení *y* + genitiv: *послать другу письмо*; *отец подарил сыну компьютер* × *взять у ребёнка спички*; *у него украли чемодан*; *конфисковать имущество у незаконного наследника*.

S tím souvisí i případy dativu přivlastňovacího, shodného v češtině s němčinou na rozdíl od ruštiny: *chybí mi kniha* (= má kniha) – *mir fehlt ein Buch*; *otekly mi nohy* – *die Füße sind ihm geschwollen*; *mrtví mi prsty* – *mir sind die Finger abgestorben*, *bolí jí/ji hlava* – *der Kopf schmerzt ihr*. Avšak v ruštině: *у меня не хватает книги*; *у него распухли ноги*; *пальцы у меня онемели*; *у неё болит голова*.

6. Během historického vývoje vzrostl v češtině i v němčině počet sloves pojících se s *akuzativem* na úkor jiných pádů (sr. § 3). Avšak případy akuzativní reky jsou velmi různorodé a natolik gramatikalizované, že je nsnadné zjistit, zda v tom, či onom výrazu jde vskutku o mezijazykovou interferenci.

Jedním z výrazných případů spojení slovesa s akuzativem je konstrukce zvaná *akuzativ s infinitivem* (při jejímž vzniku se uplatnila latina), vyskytující se v češtině

i němčině po slovesech (neúmyslných) smyslových vjemů (*vidět, slyšet*): *vidím svého přítele přicházet – ich sehe meinen Freund kommen; slyšíš Evu zpívat? – hörst du Eva singen? nikdy jsme ho neviděli kouřit – wir sahen ihn nie rauchen*. Ruštině je tento obrat cizí, ač v ní jinak má infinitiv větší specifickou váhu než v češtině, a jeho ekvivalentem je v tomto případě vedlejší věta předmětová nebo spojení akuzativu s tvarem participia: *я вижу, как мой друг прихожу / своего друга входящим; ты слышишь, как Ева поёт?; мы никогда не видели, чтобы он курил / его курящим*. (sr. B. Kunzmann-Müller, 1996).

Lze najít i několik jiných výrazných případů akuzativní reke společných češtině i němčině, ale odlišných od ruštiny, např. *hrát karty/šachy – Karten/Schach spielen × играть в карты/в шахматы; sledovat vývoj ve svém oboru – die Entwicklung auf seinem Spezialgebiet verfolgen × следить за развитием в своей специальности; hlásit požár – (das) Feuer melden × доложить/сообщить о пожаре*.

7. V pádovém systému němčiny, která se se proti slovanským jazykům vyznačuje podstatnými rysy analytičnosti, hrají významnou roli předložkové pády. Obecná vlastnost předložkových pádů vyjadřovat přesněji a výrazněji jemné odstíny různých vztahů byla i v češtině pramenem pro vznik některých konstrukcí, které se odlišují od ruských spojení s pády prostými. Charakteristické jsou při tom zvláště responze předložek *na* (+ ak.) – *auf* (+ ak.) *a o* (+ ak.) – *um* (+ ak.) /*für* (+ ak.), sr. *čekat na odpověď – auf die Antwort warten × ждать ответа; dejte pozor na vlak – geben Sie Acht auf den Zug × берегитесь поезда; řidič musí dbát na dopravní značky – der Lenker muss auf die Verkehrszeichen achten × водитель обязан соблюдать дорожные знаки; těšit se na prázdniny – sich auf die Ferien freuen × с нетерпением ждать каникул; přijít o život, o jmění – ums Leben, ums Vermögen kommen × лишиться жизни, имения; žádat o dovolení – um Erlaubnis bitten × просить разрешения; zajímat se o novou knihu – sich für ein neues Buch interessieren × интересоваться новой книгой*. Sr. i § 3.

8. Existuje samozřejmě i řada předložkových konstrukcí, které jsou totožné v češtině a v ruštině. Ale vedle toho zaznamenáváme při srovnání s ruštinou zase řadu případů shody předložky české s německou. Týká se to opět především spojení s předložkou *na* (+ ak.) – *an* (+ ak.) proti ruskému *o* (+ lok.), *řidčeji к* (+ dat.) u sloves myšlenkové činnosti a pod.: *myslím stále na tebe – ich denke immer an dich × я всё время думаю о тебе; vzpomínám na mládí – ich erinnere mich an die Jugend × я вспоминаю о молодости; pamatovat se na přítele – sich an den Freund erinnern × помнить о друге; upozornit kolegu na chybu – den Kollegen an den Fehler weisen × предупредить коллегу об ошибке; zvuknout si na sousedy – sich an die Nachbarn gewöhnen × привыкнуть к соседям*. S předložkou *na* (+ ak.) – *an* (+ dat.!) se pojí také slovesa signalizující nemoci, neduhy ap. proti ruskému *om* (+ gen.)/ prostý instr.: *trpět na nespavost (hov.) – an Schlaflosigkeit leiden × страдать om бессонницы; zemřít na srdeční mrtvici – am Herzschlag sterben × умереть om разрыва сердца; stonat na zápal plic – an Lungenentzündung krank sein × болеть воспалением лёгких*. S předložkou *na* reflektující něm. *an, auf* se pojí i některá jiná slovesa, např.: *obrať se na lékaře – wenden Sie sich an den Arzt × обратитесь к врачу; zítra se vydáme na cestu*

– *morgen machen wir uns auf den Weg* × *завтра двинемся в путь*; *letos jde Petr na gymnázium* – *dieses Jahr geht Peter auf das Gymnasium* × *в этом году Пётр поступает в гимназию*; *bydlíme na venkově* (lok.) – *wir wohnen auf dem Lande* (dat.) × *мы живём в деревне*.

9. Kromě předložky **na**, patřící k nejčastějším z předložek, je značně rozšířeno také **o** (+ ak.), reflektující něm. **um** (+ ak.), zčásti i **nach** (+ dat.). S těmito předložkami se pojí slovesa vyjadřující úsilí, starost, obavu, snahu apod. (v ruštině často s **o** + lok.): *matka se stará o své dítě* – *die Mutter kümmert sich um ihr Kind* × *мать заботится о своём ребёнке*; *strachujete se o svého vnuka* – *wir sorgen um unseren Enkel* × *мы беспокоимся за своего внука / о своём внуке*; *musím tě poprosit o pomoc* – *ich muss dich um Hilfe bitten* × *мне надо попросить у тебя помощи / тебя о помощи*; *se sestrou se hádám o ty červené šaty* – *ich streite mit meiner Schwester um das rote Kleid* × *мы с сестрой спорим о красном платье*; *vsadit se o něco* – *um etwas wetten* × *заклuchar пари на что-нибудь*; *budete hrát o peníze* – *wir werden um Geld spielen* × *мы будем играть на деньги*; sr. také *jde / jedná se o tuto dodávku* – *es geht / es handelt sich um diese Lieferung* × *речь идет об этой поставке / дело касается этой поставки*; *mnozí usilují jen o pohodlný život* – *viele streben nur nach einem bequemen Leben* × *многие стремятся лишь к беззаботной жизни*.

Předložky **o** (+ ak.) – **um** (+ ak.) vyjadřují také míru rozdílů mezi dvěma hodnotami (ruským ekvivalentem je **na** + ak.): *prodloužili si dovolenou o tři dny* – *sie haben sich ihren Urlaub um drei Tage verlängert* × *они продлили срок своего отпуска на три дня*; *Petr se narodil o dva roky dříve* – *Peter ist um zwei Jahre früher geboren* × *Петр родился на два года раньше*; *prodavačka se přepočítala o 10 Kč* – *die Verkäuferin hat sich um 10 Kronen verrechnet* × *продащица обчиталась на 10 крон*.

České **o** (+ lok.!) odpovídá předložce **um** (+ ak.) také v údajích časových: *vyučování začíná už o sedmé* – *der Unterricht beginnt schon um 7 Uhr* × *уроки начинаются уже в 7 часов*; *přednáška končí o půl druhé* – *die Vorlesung endet um halb zwei* × *лекция оканчивается в половине второго*; *naš vlak jede o půlnoci* – *unser Zug fährt um Mitternacht* × *наш поезд уходит в полночь*. (České **o** se však využívá i širě, odlišně od němčiny i od ruštiny: **o Vánocích** × **zu Weihnachten** × **na roždestvo**; **o Velikonocích** × **zu Ostern** × **na paschu**; **o Dušičkách** × **zu Allerseelen** × **в поминальный день**.)

10. Izofunkční jsou v češtině i němčině také předložky **po** (+ lok.) a **nach** (+ dat.), jejichž ruské ekvivalenty jsou rozmanité, nejčastěji **o** (+ lok.) nebo prostý ak., sr. § 9. Vyskytují se po slovesech vyjadřujících snahu dosáhnout něčeho; např. *ptát se po někom* – *nach jemandem fragen* × *спрашивать о ком-н.*; *roptávat se po něčem* – *sich nach etwas / über etwas erkundigen* × *расспрашивать о чём-н.*; *pátrat po ztracené peněžence* – *nach einer verlorenen Geldtasche suchen* × *искать потерянный кошелек*; *pátrat po pachateli* – *nach dem Täter fahnden* × *разыскивать виновника*; *pátrat po příčině* – *nach einer Ursache forschen* × *отыскивать причину*; *toužit po bezstarostné dovolené* – *nach einem sorgenfreien Urlaub verlangen* × *мечтать о беззаботном отпуске*; *dychtit*

po úspěchu – *nach Erfolg trachten* × *стремиться к успеху*; *bažít po bohatství* – *nach Reichtum lechzen* × *жаждать богатства*.

11. Kromě uvedených spojení nalézáme ještě nemálo jednotlivých případů č.-n. izomorfizmu, např. *blahopřát / gratulovat k narozeninám* – *zum Geburtstag gratulieren* × *поздравлять с днём рождения*; *oženit se se svou sestřenicí* – *sich mit seiner Kusine verheiraten* × *жениться на своей двоюродной сестре* aj. Některé mají charakter frazeologizmů, např. *dostat dceru pod čepce* – *seine Tochter unter die Haube bringen* × *выдать свою дочь замуж*; *musím ti to říct mezi čtyřma očima* – *ich muss es dir unter vier Augen sagen* × *мне нужно сказать тебе с глазу на глаз*; *koupili to pod rukou* – *sie haben es unter der Hand gekauft* × *они купили это из-под полы* ap.

12. Je třeba zmínit se ještě o jedné charakteristické tendenci, která odlišuje češtinu i němčinu od ruštiny i v případech, kdy jde o konstrukce s předložkou analogickou ve všech třech jazycích. Jde o tendenci rozlišovat v adverbiálních spojeních význam lokalizační od významu směrového. Sr. např.: *Petr stojí za rohem* – *Peter steht hinter der Ecke* proti *stoupni si za roh* – *stell dich hinter die Ecke*; *příklad je napsán na tabuli* (lok.) – *das Beispiel ist auf der Tafel* (auf)geschrieben proti *učitel píše příklad na tabuli* (ak.) – *der Lehrer schreibt das Beispiel auf die Tafel*. Naproti tomu ruština dává přednost užití stejného pádu po předložce v obou významech – lokalizačním i směrovém: *Пётр стоит за углом* // *стань за углом*; *пример написан на доске* // *преподаватель пишет пример на доске*. Zvláště výrazným příkladem této tendence je skutečnost, že se některé ruské místní předložky vůbec nemohou pojit s pádem typickým pro vyjádření směru, tj. s akuzativem. Týká se to předložek *между*, *перед* a *над*, které se pojí jen s instrumentálem, např. *Ирина сидит между мной и братом* – *сядь между мной и братом*; *стол стоит перед окном* – *поставь стол перед окном*; *лампа висит над столом* – *повесь лампу над столом*; na rozdíl od č. a n. *Irena sedí mezi mnou a bratrem* × *sedni si mezi mne a bratra*; *Irene sitzt zwischen mir und meinem Bruder* × *setze dich zwischen mich und meinen Bruder*; *stůl stojí před oknem* × *dej ten stůl před okno*; *der Tisch steht vor dem Fenster* × *gib den Tisch vor das Fenster*; *lampa visí nad stolem* × *pověsit lampu nad stůl*; *die Lampe hängt über dem Tisch* × *die Lampe über den Tisch hängen*. V němčině se toto rozlišení týká i předložky *neben*, kdežto čeština v tomto případě podobně jako ruština pojetí lokalizační od směrového nerozlišuje: *der Stuhl steht neben dem Schrank* × *wir haben den Stuhl neben den Schrank gestellt*; avšak: *židle stojí vedle skříně* (gen.) – *postavili jsme židli vedle skříně* (gen.); *стул стоит возле* // *около шкафа* // *рядом со шкафом* – *мы поставили стул возле* // *около шкафа* // *рядом со шкафом*.

13. Konfrontační analýza trojstranných vztahů mezi uvedenými jazyky je dosud zpracována jen částečně. Napříště se nám jeví jako žádoucí zkoumat v tomto tri-laterálním aspektu (vedle otázek slovní zásoby a tvoření slov) další syntakticko-sémantické zvláštnosti a tendence těchto jazyků. Mohlo by to posloužit i jako základ pro podrobnější řešení otázek porovnávací stylistiky ruštiny a češtiny.

LITERATURA

- ADAMEC, P.: *Изучение валентности русских глаголов на философском факультете Карлова университета*. In: Актуальные проблемы русского синтаксиса. Москва, 1984, с. 112–122.
- BĚLIČOVÁ, H.: *Sémantická struktura věty a kategorie pádu*. Studie a práce lingvistické 17. Praha 1982.
- BĚLIČOVÁ, H. – UHLÍŘOVÁ, L. *Slovanská věta*. Euroslavica, Praha 1996.
- BRANDNER, A.: *O неадвербиальных функциях падежей с предлогами на, с, в, из*. SP FFBU A 22/23, 1974/75, s. 117–123.
- GLADROW, W.: *Zur zwischensprachlicher Äquivalenz*. Zeitschrift für Slawistik 25, 1980, s. 276–278.
- HAUSENBLAS, K.: *Vývoj předmětového genitivu v češtině*. Praha 1958.
- JIRÁČEK, J.: *Национальное и интернациональное в словообразовательной системе языка*. SP FFBU A 36, 1988, s. 131–133.
- KOŘENSKÝ, J.: *K problému větněsémantických funkcí nedějových významů českého slovesa*. SaS 32, 1971, s. 208–216.
- KOSTOMAROV, V. G.: *Языковой вкус эпохи*. Москва, 1994.
- KUNZMANN-MÜLLER, B.: *AcI-Konstruktionen – ein Problem der Germanistik und der Slawistik?* In: Slawische und deutsche Sprachwelt. Ed. W. Gladrow-S. Heyl. Lang, Frankfurt a. M. 1996, s. 47–61.
- LAMPRECHT, A.: *K otázce vlivu jazyka na jazyk*. SP FFBU A 6, 1958, s. 88–93.
- MASAŘÍK, Z.: *Die Sprache des Anderen im Spiegel geschichtlicher und kultureller Kontakte*. In: BBN III 1998.
- MRÁZEK, R.: *Синтаксическая дистрибуция глаголов и их классы*. ВЯ 13, 1964, с. 50–62.
- TROST, P.: *Deutsch-tschechische Zweisprachigkeit*. In: Deutsch-tschechische Beziehungen im Bereich der Sprache und Kultur I. Berlin 1968, s. 21–29.
- ZIMEK, R.: *Расхождения между чешским и русским языками, вызванные историческим влиянием немецкого языка*. Opera Slavica 1996, č. 4, s. 1–9.
- ŽAŽA, S.: *Специфические различия между чешским и русским языком в свете их сопоставления с немецким*. In: Slawische und deutsche Sprachwelt. Ed. W. Gladrow-S. Heyl. Lang, Frankfurt a. M. 1996, s. 237–245.
- ŽAŽA, S.: *Историческое влияние немецкого языка на различия между чешским и русским языками*. In: Litteraria humanitas XI, Crossroads of cultures: Central Europe. Ed. I. Pospíšil. MU Brno, 2002.

НЕКОТОРЫЕ СЛУЧАИ ЧЕШСКО-НЕМЕЦКОГО СИНТАКСИЧЕСКОГО ИЗОМОРФИЗМА В СВЕТЕ РУССКОГО ЯЗЫКА

Сопоставляя чешский язык с русским, можно натолкнуться на ряд расхождений в разных областях языковой структуры. Пытаясь объяснить причины этих различий, необходимо учесть и тот факт, что чешский язык, в отличие от русского, на протяжении ряда столетий находился на территории Средней Европы, испытывая влияние соседних языков, в особенности немецкого.

В области морфосинтаксиса находим разные случаи чешско-немецкого изоморфизма в сфере глагольного управления. Так, напр., на месте русского родительного отделительного, напр., *подлить молока в кофе, дай мне хлеба, принести детям конфет, прибавить газу* и т. п., в ч. и н. яз. находим падеж с лексическим квантификатором: *přilít **trochu** mléka do kávy – ein wenig Milch in den Kaffee zugießen; dej mi kousek chleba – gib mir ein Stückchen Brot* или винительный без квантификатора: *přinést dětem bonbony – den Kindern Bonbons bringen; přidat plyn – Gas geben.* – Дательный в функции объекта в ч. и н. яз. употребляется после

глаголов со значением «давать», напр., *poslat příteli dopis – dem Freund einen Brief schicken* и «брать», напр., *vzít dítěti zápalky – die Zündhölzer dem Kind wegnehmen*, тогда как в р. яз. во втором случае дательный заменен сочетанием *у + родительный*: *vzít u ребенка spíčky*. – В ч. и н. яз. имеется конструкция «аккузатив с инфинитивом» после глаголов чувственного восприятия, напр. *vidím přítele přicházet – ich sehe meinen Freund kommen*, тогда как в р. яз. этой конструкции нет: *Я вижу, как мой друг приходит × своего друга приходящим*. – Ряд ч.-нем. изоморфизмов встречается в области глагольных конструкций с предлогами, напр. *myslím na tebe – ich denke an dich × я думаю о тебе, čeká na příležitost – auf die Gelegenheit warten × ждать случая; prosím tě o pomoc – ich bitte dich um Hilfe × я прошу у тебя помощи; prodloužili si dovolenou o tři dny – sie haben ihren Urlaub um drei Tage verlängert × они продлили свой отпуск на три дня; pátrat po příčině – nach einer Ursache forschen × отыскивать причину* и мн. др. – В ч. и н. яз. наблюдается стремление более последовательно различать в конструкциях с аналогичными предлогами значение местоположения от значения направления: *příklad je napsán na stěně – das Beispiel ist auf der Wand (auf)geschrieben × napiš příklad na stěnu – schreibe das B. auf die Wand; Petr stojí za rohem – Peter steht hinter der Ecke × stoupni si za roh – stelle dich hinter die Ecke*, тогда как в р. яз.: *Петр стоит за углом – стань за углом; пример написан на стене – написать пример на стене*. Предлоги *между, перед, над*, в отличие от аналогичных ч. и нем. предлогов, совсем не соединяются с падежом направления – винительным.

Сопоставительный анализ трехсторонних языковых отношений до сих пор разработан лишь частично. Желательно, в частности, более подробное трехстороннее исследование семантико-синтаксических закономерностей и особенностей. Подобное исследование в будущем может представлять базис для разработки вопросов сопоставительной стилистики русского и чешского языков.

Stanislav Žaža
 Ústav slavistiky
 Filozofická fakulta Masarykovy univerzity
 Arna Nováka 1
 602 00 Brno

